טאראנטא, מיטוואך דער 26-טער נאוועמבער, 1930.

THE HEBREW JOURNAL
דער אידישער זשורנאל
THE HEBREW JOURNAL
PUBLISHED BY
JOURNAL PRESS, LIMITED
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario

צודעקענדיג די וואונד

יעדער איינער אין קאנאדע ווייסט אז דאס לאנד מאכט איצט דורך א קריזיס־צושטאנד סאי אויפ'ן געביעט פון ארבייט און אויך אויפ'ן געביעט פון האנדעל. דאס ווייסט איצט, דאכט זיך, אפילו א קינד אין וויג. און ווען מען זאל קומען צוגיין צו די הונדערטער טויזענטער ארבייטסלאזע אין קאנאדע און מען זאל זיי וועלען איינריידען אז קאנאדע מאכט איצט דורך נים א קריזיס־צושטאנד, נאר א שפּע־פּעריאד, וואלטען זיי, אט די הונדערטער טויזענטער ארבייטסלאזע, יענעם אנגעקוקט ווי משוגע.

טא וואָרום זשע האט מען זיך איצט אין קאנאדע אזוי דערשראָקען איבער אן ארטיקעל וואס איז דערשיענען אינ'ם „טשעשייער אבזירוועור" פון ענגלאנד, וואו עס ווערט דערציילט דער אמת וועגען קאנאדע'ס ביטערען עקאנאמישען קאמף? דער ארטיקעל אין דער דערמאנטער ציימונג שילדערט מיט בולט'ע פארבען די גאנצע נאקעטקייט פון דער געוואלדיגער דעפּרעסיע וואס הערשט אינ'ם איצטיגען מאמענט אין קאנאדע. ווי אזוי האנדעל איז דא געשלאָגען, און טויזענטער ארבייטסלאזע דרייען זיך ארום איבער די גאסען און זוכען באשעפטיגונג און קענען עס נים געפינען.

דאכט זיך אז ער האט מיט איין וואָרט נים איבערטריבען דעם אמת פון דער לאגע און דאך איז מען דא אזוי אויפגעקאכט געוואָרען ווען מען האט זיך דערוואוסט וועגען דעם דאזיגען ארטיקעל אין דער דערמאנטער ציימונג. נים נאר פון קאנאדע קומען אן פּראָטעסטען צו יענער ציימונג. הלמאי זי האט דערלויבט צו דרוקען אזא „בלבול". גאר אפילו אין ענגלאנד גופא איז מען אויפגעבראכט אויף דעם „אבזירוועור" פאר זיין נים אויסגערעכענטען טאט. און מען טענה'ט, אז עס איז פאלש, דאס וואס יענער קארעספאנדענט האט געשריבען וועגען קאנאדע. בסך־הכל איז דא זייער גוט. אלא וואס, האנדעל איז אביסעלע געדריקט. נו, איז עס דאך א וועלט־פּראָבלעם, און קאנאדע איז נים קיין אויסנאם.

גיים דא אונז נים אן די אורזאך פון קאנאדע'ס דעפּרעסיע. קאן זיין, אז דאס האט טאקע צו טאן מיט דער אלגעמיינער געדריקטער לאגע אין דער וועלט. און עס קאן אויך זיין, אז אין א געוויסער מאס איז דא אויך שולדיג קאנאדע'ס ספּעציפישע אומשטענדען. אבער נים דאס איז דא דאס וויכטיגסטע. נאר דוקא דער פאקט, וואס מען זוכט מיט אלע מעגליכקייטען צו צודעקען פאר דער וועלט די וואונד פון וועלכער קאנאדע ליידט היינט אזוי שטארק. עס פארדריסט די קאנאדער פּאטריאָטען, ווען מען דערציילט דעם אמת וועגען דער מאטערניש פון די היגע מאסען. און וועגען דעם אלגעמיינעם צושטאנד אין לאנד.

טיעף אבער ביי זיך ווייסען זיי אלע, אז יענער קארעספאנדענט איז פולשטענדיג גערעכט מיט יעדען וואָרט וואס ער האט געשריבען וועגען קאנאדע'ס שווערען עקאנאמישען קאמף. זיי ווייסען עס, אבער זיי ווילען נים ליידען ווען אימיצער וויל עס אויפדעקען.

דאס איז פאלשער פּאטריאָטיזם און ער קאן צו גארנים פירען. וואָרים סוף־כל־סוף מוז מען דאך קענען קוקען דעם אמת אין די אויגען אריין — עס מאכט נים אויס ווי ביטער דער דאזיגער אמת זאל נים זיין. מען מוז זיך רעכענען מיט דעם פאקט אז קאנאדע לעבט היינט איבער א שווערען עקאנאמישען קאמף. און צו וועלען פארלייקענען עס, איז נים מער ווי אן אבסורד. די מאטערניש פון די ליידענדע מאסען אין קאנאדע איז צו אויגענרייסענד, אז מען זאל עס קענען פארדעקען פאר דעם אויג.

צו די ווידערשפּרעכענדע רוסישע באריכטען

פאר די לעצטע פאר טעג קומען אן סענסאציאנעלע קלאנגען וועגען פּאסירונגען אין דער סאוויעטישער מדינה. קלאנגען פון אומרוהען אין די רייען פון דער קאמוניסטישען פּארטיי גופא, וואס זי איז די איינציגע און הערשענדע פּארטיי אין לאנד. קלאנגען פון רעבעליאן אין דער רויטער ארמיי, קלאנגען פון בונטען פון דער באפעלקערונג איבער מאנגעל אין שפּייז. זאגאר קלאנגען אז אן אטענטאט איז באגאנגען געוואָרען געגען סטאלינ'ען. און דאן קלאנגען אז די דאזיגע אלע סענסאציעס זענען לא היו דברים מעולם, און אז אלעס איז רוהיג אין מאסקווע.

זאגט דער עולם א ווערטעל: „אז מען קלינגט איז דאס א חגא, און אמאל איז עס א פגר". אין טעג ארום וועט מען ערשט ווייסען, וואס דאס איז געווען. איין זאך אבער לאזט זיך דערפון דרינגען. און דאס איז, אז די סאוויעט־מדינה געפינט זיך אין א צושטאנד, אין וועלכען מען קאן אלעס דערווארטען.

טאר מען אבער דערפון נים אורטיילען וועגען דעם, צי עס לעבט זיך גוט אין רוסלאנד, צי דאס פאלק איז צופרידען, אדער פארקערט, ווייל עס קאן מעגליך זיין, אז די לאגע אין לאנד זאל זיין נים דער ערך ערגער פון שלעכט, און דאך זאל נים נאר אין דער רויטער ארמיי קיין בונט נים פארקומען, נאר אפילו צווישען פאלק זאל זיך נים לאזען הערען קיין פּיפּס פון אומצופרידענהייט. און פארקערט, אז אפילו אזא געשעעניש ווי אן אטענטאט אויף סטאלינ'ען בכבודו ובעצמו זאל נים דינען אלס א באווייז, אז די לאגע איז שוין געוואָרען אזוי אונערטרעגליך, אז זי האט דערוועקט דעם העכסטען צארן פון פאלק.

וואָרום עס איז קיין שיעור נישטא צו דעם, וואס א פאלק קאן אריבערטראגען, און עס קען אמאל דוקא א מינדערע אורזאכע אוועקשטעלען א דיקטאטאר'ס לעבען אין א געפאר.

אז עס געהען אן סכסוכים אין דעם צענטראל־קאמיטעט גופא, דאס איז נים קיין נייעס און וועגען דעם דארף מען נים אורטיילען פון קלאנגען.

אזעלכע מענשען ווי ריקאוו, דער פּרעמיער פון דער רוסישער סאציאליסטישער רעפּובליק, און בוכארין, דער טעאָרעטיקער פון דער קאמוניסטישער פּארטיי און געוועזענער רעדאקטאר פון דער רעגירונגס־ציימונג „פּראוודא", און נאך אנדערע חברים פון זייער שטאנד אין דער רעגירונג, זענען אריינגעפאלען אין אונגנאדען און זיי דערווארט דער זעלבער גורל, ווי פון טראָצקי אין דער צייט פון זיין אפּאזיציע, ווי פון ראקאווסקי און ראדעק און זינאוויעוו און קאמיניעוו. וועמעס נעמען זענען שוין איצט טויטע בושטאבען.

אז וויכטיגע רעוואלוציאנערע טוער זענען ארעסטירט געוואָרען אין דער לעצטער צייט ווידער אמאל אין גרויסע צאלען, מאנכע פארשיקט אויף שווערע ארבייטען אין די וויטסטע מקומות, און אז עס איז פארגעסערט געוואָרען די שטרייגקייט געגען אזעלכע היסטארישע פּערזענליכקייטען ווי מאריא ספּירידאנאווא, איזמאילאוויטש, טימאפעיעוו, ליבער, און נאך און נאך פון מענשעוויקעס, פון סאציאל־רעוואלוציאנערען און פון באלשעוויקעס גופא, וועלכע האבען אן אנדער מיינונג אלס דער דיקטאטאר וועגען דער מלוכה־פירונג, דאס זענען אויך פאקטען.

אז עס איז א מאנגעל אין שפּייז, אין מאנופעקטור און אז עס עקזיסטירען נאך אלץ ברויט־קארטען, מיט וועלכע מען מוז אפּשטיין טעג לאנג אין „אטשערעד" ביז מען שלאגט זיך צו צו באקומען עפּעס פון די זאכען, אן וועלכע מענשען קאנען נים לעבען, דאס זענען אויך נים קיין קלאנגען. דאס זענען פאקטען, וואס אז אימיצער זוכט זיי אפּצולייקענען, איז פּשוט א סימן, אז ער ווייסט נים וואס ער רעדט.

איז פאר דעם, וואס גיט א טראכט וועגען אזא צושטאנד אין א מדינה, קיין וואונדער נים וועלכע סענסאציאנעלע קלאנגען עס זאלען זיך נים פארשפּרייטען. נים עס וואלט געווען צו וואונדערען זיך, אז זיי וואלטען געווען אמת. און נים, ווען זיי זענען נים אמת. וואָרים עס איז קיין שיעור נישטא צו דעם, וואס א פאלק קאן איבערטראגען!...

אבער דערווייל זענען די נייעסען אזוי ווידערשפּרעכענד, אז יעדער פארזוך צו דערגרונטעווען זיך אין דעם, איז א שוועריגקייט.

אנטי-אידישיסטען אין ארץ ישראל

פון הלל צייטלין.

די נקמה פון דעם קינסטלער איליא רעפּין

און די נקמה האט רעפּין איצט גענומען דערמיט, וואס ער האט זיין קונסט־ירושה וואס עס האט געהערט זיין פאטערלאנד, אוועקגעשאנקען דער פרעמדער פינלאנד.

רעפּין האט געוואלט באשטראפען די באלשעוויקעס, ער האט אבער באשטראפט דאס רוסישע פאלק, בארויבענדיג ביי איהם זיין נאציאנאלען קונסט־פארמעגען...

זאג עס מיט עפּעל

(פעליעטאן)

פון משה חייקעלס

בלויז פיער אינפאנטייל פאראליז קייסעס

דער לעצטער באריכט צוגעשטעלט צו דער באארד אוו העלט, האט איבערגעגעבען בלויז פיער אינפאנטייל פאראליז קייסעס, וועלכע זענען צוגעקומען לעצטע וואך.